

## ประวัติเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว

ฉบับของมูลนิธิเทพปูนียสถาน (เจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว)

เจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยวกำเนิดในครอบครัวของตระกูลลิ้ม มีนามว่า “กอเหนี่ยว” มีภูมิลำเนาเป็นชาวมณฑลชกเกี้ยน เนื่องจากพี่ชายของเจ้าแม่ชื่อ ลิ้มเต้าเคียน (หรือลิ้มโต๊ะเคี่ยม) มีประวัติการต่อสู้อันโหดโผน ได้สร้างชื่อเสียงไว้ หนังสือ “ภูมิประวัติเมืองเต้จิ๋ว” เล่มที่ 38 เรื่อง “ชีวประวัติลิ้มเต้าเคี่ยม” กล่าวว่าท่านมีพื้นเพเดิมเป็นชาวอำเภอสุยไต้ แขวงเมืองเต้จิ๋ว จากการตรวจสอบหลักฐานที่เมืองเต้จิ๋วของนักโบราณคดี ปรากฏว่าที่หมู่บ้านเทียเพ็งตอนใต้ ยังมีอภิวังบูรพบุรุษตระกูลลิ้มเต้าเคียนเป็นประจักษ์หลายหลักฐานอยู่ที่นั่น

ในรัชสมัยพระเจ้าโองจงฮองเต้แห่งราชวงศ์หมิง (ครองราชย์ระหว่างปี พ.ศ. 2065-2109) ยังมีครอบครัวตระกูลลิ้มอยู่ครอบครัวหนึ่งมีบุตร 2 คน บุตรชายชื่อ ลิ้มเต้าเคียน มีลักษณะท่าทางอันตระหง่าองอาจ ใจคอกว้างขวาง และมีสมักรพรรคพวกมาก ส่วนบุตรสาว มีนามว่า ลิ้มกอเหนี่ยว เป็นผู้มั่งคั่งอันดั่งงาม มีความกตัญญูต่อบิดามารดา และมีความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว เมื่อเยาว์วัยทั้ง 2 คนพี่น้องได้ศึกษาเล่าเรียนศิลปะต่าง ๆ จนแตกฉาน ลิ้มเต้าเคียนผู้ที่เป็นหนุ่มจึงได้สนองคุณบิดามารดาและเข้าสมักรเป็นราชการอำเภอ เมื่อสิ้นบุญบิดาแล้ว ลิ้มเต้าเคียนไปทำราชการอยู่ที่เมืองจี้จิ๋ว แขวงมณฑลชกเกี้ยน น้องสาวลิ้มกอเหนี่ยวคอยเฝ้าปรนนิบัติมารดา ลิ้มเต้าเคียนมีอุปนิสัยรักความเป็นธรรม ชาวบ้านจี้จิ๋วต่างก็ให้ความนับถือรักใคร่ แต่เป็นที่อิจฉาและยำเกรงของเหล่าขุนนางกังฉินยิ่งนัก

ในรัชสมัยของพระเจ้าซื่อจงฮองเต้ ปรากฏว่ามีโจรสลัดชุกชุมที่ร้ายกาจนักก็คือโจรสลัดฉู่ปุ่น ได้เที่ยวปล้นบ้านดีเมืองตามชายฝั่งทะเลของจีนอยู่เนืองนิจ สร้างความเดือดร้อนเป็นอันมาก โจรสลัดฉู่ปุ่นได้ระดมกำลังเข้าโจมตีมณฑลจกเกี้ยนอย่างแรง เมืองหลวงจึงได้แต่งตั้งขุนพลนามว่า เซ็กกิกวง เป็นแม่ทัพคุมทัพเรือไปทำการปราบปรามโจรสลัดฉู่ปุ่น ลิ้มเต้าเคียนจึงถูกคู่ริผู้พยายามถือโอกาสใส่ความว่า ลิ้มเต้าเคียนได้สมคบกับโจรสลัดฉู่ปุ่น มีการช่งสู้กำลังผู้คน และอาวุธคิดจะทำการกบฏ ลิ้มเต้าเคียนคิดว่า การที่ตนมาถูกเขาปรักปรำกล่าวโทษฉกรรจ์เช่นนี้ ย่อมไม่มีโอกาสหาทางแก้ตัวเพื่อแสดงความบริสุทธิ์ ลิ้มเต้าเคียนจึงได้ชักชวนเหล่าพรรคพวกของตนที่กระจัดกระจายแล้วพากันอพยพหลบภัย ด้วยการนำเรือ 30 ลำตีออกจากที่ล้อมของทหารหลวงโดยแล่นออกทะเลอย่างปลอดภัย ขบวนเรือได้บ่ายหน้าไปถึงเกาะไต้หวันเป็นแห่งแรก บางตำนานเล่าว่า ลิ้มเต้าเคียนเคยอาศัยอยู่ในกรุงศรีอยุธยา ต่อมาจึงได้มาตั้งรากฐานอยู่ที่เมืองปัตตานี ในจดหมายเหตุราชวงศ์หมิง เล่มที่ 323 บันทึกว่า ลิ้มเต้าเคียนได้หลบหนีการจับกุมไปอาศัยอยู่ที่เมืองปัตตานี มีท่าเรือเรียกว่า ท่าเรือเต้าเคียน ภายหลังลิ้มเต้าเคียนได้เข้ารับนับถือศาสนาอิสลาม และได้ภรรยาซึ่งเป็นเชื้อพระวงศ์ของเจ้าเมืองปัตตานี เป็นที่โปรดปรานของเจ้าเมืองมาก ได้รับบรรดาศักดิ์เป็นหัวหน้าด่านสุลตากร เก็บส่วยสาอากร

ลี้มเต้าเคียนจากถิ่นฐานบ้านเดิมมาอาศัยอยู่ที่เมืองปัตตานีเป็นเวลาช้านาน ไม่ได้ส่งข่าวคราวไปให้มารดาและน้องสาวทราบ ทำให้มารดาซึ่งอยู่ในวัยชรามากแล้วมีความห่วงใย ไม่รู้ว่าบุตรชายเป็นตายร้ายดีอย่างไร แล้วมารดาก็มักล้มป่วยอยู่เนืองๆ ลี้มกอเหนี่ยวได้เฝ้าปรนนิบัติมารดาจนอาการป่วยหายเป็นปกติ ด้วยความกตัญญูกตเวที จึงได้ขออนุญาตจากมารดาขออาสาตามหาพี่ชายให้กลับบ้าน แต่มารดาไม่อนุญาต เพราะเกรงว่าการเดินทางจะได้รับความลำบากและเสี่ยงต่ออันตราย แต่ในที่สุด ทนต่อคำอ้อนวอนด้วยเหตุผลของลี้มกอเหนี่ยวมิได้จึงยินยอม ลี้มกอเหนี่ยวก็จัดสัมภาระเครื่องเดินทางเสร็จแล้วชักชวนญาติมิตรสนิทหลายคนไปด้วย ก่อนจากลี้มกอเหนี่ยวได้รำลือมารดาด้วยสัจจาว่า “หาก मैं พี่ชายไม่ยอมกลับไปหามารดาแล้วไซ้ ertain ก็จะไม่มีชีวิตอยู่อีกต่อไป” พร้อมกับได้อวยพรให้มารดาจงมีความสุข และสั่งญาติพี่น้องให้ช่วยกันปรนนิบัติมารดา

ลี้มกอเหนี่ยวกับญาตินำเรือออกเดินทางเป็นเวลาหลายเดือน จนกระทั่งถึงเขตเมืองปัตตานี ได้ทอดสมอจอดเรือไว้ที่ริมฝั่ง ลี้มกอเหนี่ยวกับพวกได้เดินทางเข้าไปในเมืองสอบถามชาวบ้าน ได้ความว่า ลี้มเต้าเคียนยังมีชีวิตอยู่ ทั้งยังได้ดิบได้ดีเป็นใหญ่อยู่ที่นี้ ทุกคนต่างก็มีความปีติยินดีครั้งพบกับพี่ชายแล้ว ลี้มกอเหนี่ยวก็เล่าความประสงค์ที่ได้ติดตามมาในครั้งนี้ว่า พี่ได้ทอดทิ้งมารดาและน้องสาว จากบ้านมาอยู่แดนไกลเสียเช่นนี้หากควรไม่ मैं พี่กลับไปอยู่บ้านเดิมก็พอทำกินเป็นสุขได้อีก ทั้งทุกคนจะได้พร้อมหน้าอยู่ใกล้ชิดมารดา แต่ลี้มเต้าเคียนคิดตรึกตรองแล้วว่า ถ้าหากกลับไป ในขณะที่ก็ยุ่งยากลำบากใจให้กับตนเอง เพราะทางราชการเมืองจีนยังไม่ประกาศอภัยโทษแก่ตน และฐานะความเป็นอยู่ของตนทางนี้ก็มีความสมบูรณ์พูนสุข จึงว่าแก่น้องสาวว่า พี่นั้นไซ้จะเป็นผู้คิดเนรคุณทอดทิ้งมารดาและน้องสาว เพราะเหตุที่ได้ถูกทางราชการเมืองจีนกล่าวโทษว่าเป็นโจรสลัด อภัยยังนักจำต้องพลัดพรากหนีมาพึ่งพาอาศัยอยู่ที่นี้จนไม่มีโอกาสกลับไปทดแทนบุญคุณมารดาได้ อีกทั้งพี่อยู่ทางนี้ก็มีการกิจการมากมาย เพราะพี่ได้อาสาท่านเจ้าเมืองก่อสร้างมัสยิด จึงมีอาจรับคำคิดจะกลับไปพร้อมน้องขณะนี้ได้ โปรดอภัยให้กับพี่เถิด ลี้มเต้าเคียนก็จัดสิ่งของที่มีค่าเป็นอันมากเพื่อนำกลับไปฝากมารดาและญาติพี่น้อง ลี้มกอเหนี่ยวจึงขอพักอยู่ที่ปัตตานีชั่วคราว และคิดจะหาโอกาสอ้อนวอนพี่ชายกลับไปเมืองจีนต่อไป ขณะนั้นเจ้าเมืองปัตตานีได้ถึงแก่นิจกรมด้วยโรคชราและไม่มียุครที่จะยกขึ้นให้ครองเมืองต่อ พวกศรีตวันกรมการจึงปรึกษาหารือกันว่า จะเลือกบุตรพระญาติวงศ์องค์ใดที่จะยกให้เป็นเจ้าเมือง แต่ยังไม่ทันจะดำเนินการ ก็เกิดเหตุการณ์กบฏแย่งอำนาจขึ้น ถึงกับรบพุ่งนองเลือดระหว่างพระญาติวงศ์ของเจ้าเมือง พวกกบฏนั้นได้เตรียมการไว้ล่วงหน้า ผิดกับฝ่ายเจ้าเมืองที่ไม่ระวังมาก่อนจึงมีอาจต่อต้านป้องกันได้ทันทั่วทั้ง ลี้มเต้าเคียนกับเหล่าทหารผู้จงรักภักดีได้ต่อสู้กับพวกกบฏ ลี้มกอเหนี่ยวประสบเหตุการณ์เข้าเช่นนี้ ด้วยความเป็นห่วงพี่ชายจะได้รับอันตราย จึงได้เสี่ยงชีวิตเข้าช่วยพี่ชายรบกับพวกกบฏอย่างห้าวหาญ ฝ่ายกบฏที่ชุมนุมอยู่อีกทางหนึ่งเห็นพวกลี้มกอเหนี่ยวรุกไล่มาก็กรูกันออกมาล้อมตีสกัดไว้ ลี้มกอเหนี่ยวก็ไม่คิดหวาดหวั่นลอยหนีพร้อมกับพวกเข้าต่อสู้อยู่ท่ามกลางวงล้อม ดังนั้นเวลาไม่นานนัก พรรคพวกก็ถูกฆ่าตายบาดเจ็บหลายคน ลี้มกอเหนี่ยวเห็นว่าถ้าจะสู้รบกับพวกกบฏคงจะถูกฆ่าตายแน่

จึงตัดสินใจว่า ถึงตัวตายครั้งนี้ก็ให้ปรากฏชื่อไว้เป็นเกียรติแก่วงศ์ตระกูล ลืม ประกอบกับน้อยใจที่ไม่สามารถนำพี่ชายกลับเมืองจีนตามที่ได้รับปากกับมารดาไว้ จึงได้ทำลายชีวิตของตนเอง ด้วยการผูกคอตายที่ต้นมะม่วงหิมพานต์

ลืมเต้าเคียนกับพวกต่างแคว้น ไสกยั้ง จึงพร้อมกันจัดการศพตามประเพณีอย่างสมเกียรติ ทำเป็นฮวงซุ้ย ปรากฏมาจนทุกวันนี้ ที่อยู่บ้านกรือเซะ ตำบลตันหยงลุโล๊ะ อำเภอเมืองปัตตานี ส่วนผู้ที่ติดตามมากับลืมกอเหนี่ยวในครั้งนั้นก็ไม่คิดจะกลับไปเมืองจีนอีก บรรดาคนจีนในสมัยนั้น ได้ทราบ ซึ่งถึงความกตัญญู ซื่อสัตย์ รักษาคำพูด คำมั่นสัญญาที่ได้ให้ไว้กับมารดาว่า ถ้าหากนำพี่ชายคือลืมเต้าเคียนกลับเมืองจีนไม่ได้ จะไม่ขอลกลับเมืองจีนและยินดียอมตาย บรรดาคนจีนจึงได้เอากิ่งมะม่วงหิมพานต์ที่ลืมกอเหนี่ยวผูกคอตายมาแกะสลักเป็นรูปลืมกอเหนี่ยวและกราบไหว้บูชาจนถึงปัจจุบัน

ต่อมาเล่ากันว่า ลืมกอเหนี่ยวได้สำแดงอันปรากฏสิ่งศักดิ์สิทธิ์เป็นที่ประจักษ์แก่ชาวเรือและประชาชนผู้ศรัทธา ไปมาแถบถิ่นนั้นเสมอ จนเป็นที่เลื่องลือกันทั่วไป กิตติศัพท์อภินิหารของลืมกอเหนี่ยวในเหตุให้ประชาชนผู้เลื่อมใสศรัทธาสร้างศาลขึ้นที่หมู่บ้านกรือเซะ และสร้างรูปจำลองเพื่อไว้สักการะ โดยทำพิธีอัญเชิญวิญญาณมาสิงสถิตในรูปจำลองนั้น พร้อมกับขนานนามว่า “เจ้าแม่ลืมกอเหนี่ยว” ปรากฏว่ามีผู้คนหลังไหลไปกราบไหว้กันมากมาย ใครมีเรื่องเดือดร้อนก็ไปบนบานให้เจ้าแม่ช่วยเหลือ เมื่อบนบานแล้วต่างบังเกิดผลตามความปรารถนาแทบทุกคน จึงทำให้ความศักดิ์สิทธิ์ของเจ้าแม่ลืมกอเหนี่ยวแผ่ไพศาลออกไปยังเมืองอื่นๆ

แหล่งที่มา: ทองแถม นาดำรง. 2544. สืบตำนานเจ้าแม่ลืมกอเหนี่ยว. กรุงเทพฯ : เสียดฟ้า